

"BREWER'S DUCK" – Een bastaard met een geschiedenis

Door: Jörn Lehmhus

De eend hieronder, die gemerkt was als een bastaard van Wilde eend x wintertaling in het artikel 'Bastaards' in Aviculture Europe van december 2008, is NIET uit de genoemde combinatie, maar uit een kruising tussen een Wilde eend en een Krakeend, ofwel een 'Brewer's Eend'.

De betreffende foto van de opgezette eend in het Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis in Leiden, met het label Bastaard van Wilde eend x Taling.

Aan de kop-, borst- en vleugeltekening, en dan speciaal de kleur en aftekening van het speculum en de vleugeldekvoren, is deze eend te identificeren als een bastaard. Deze kruising is niet algemeen in het wild, maar toch komt hij wel regelmatig voor. Op de foto rechts, genomen in Duitsland, ziet u nog zo'n bastaard. Dan wel met een andere koptekening, maar verder vrijwel hetzelfde.

Deze bastaard uit Wilde eend x Krakeend ("Brewer's eend") overwintert nu al minstens 4 jaar op dezelfde plaats in Berlijn-Reinickendorf.

Links: Nog een foto van de "Brewer's eend"

Een aantal details van deze bastaard zijn heel karakteristiek, zoals de koptekening en het speculum, maar veel andere kenmerken zijn het gemiddelde van de twee ouderdieren.

De pootkleur is oranje met donkere zwemvliezen, maar de oranje kleur is iets geler dan bij de Wilde eend en helderder dan bij

de Krakeend. De borsttekening kan erg variëren, maar is meestal een combinatie van de fijne zoming van de Krakeend op de roodbruine borst van de Wilde eend. Meer naar beneden verandert die zoomtekening in een grovere, meer gevlekte tekening. De bastaard eend toont niet de gekrulde staartveren van de Wilde eend; daarvoor in de plaats heeft hij rechte zwarte veren. De tertials (binnenste armpennen) zijn meestal gekleurd zoals bij de Krakeend, al zijn er ook eenden die daar meer op de Wilde eend lijken. Van een afstand lijken deze bastaards bijna helemaal grijs, waardoor ze goed opvallen in een groep wild eenden.

Het formaat van deze bastaard eend houdt ook het midden tussen de ouderdieren, die overigens zelf ook niet zoveel in grootte verschillen, als je ze vergelijkt in het veld. Vandaar dat men deze bastaard bij waarneming schat van het formaat Wilde eend, waardoor hij dan weer te onderscheiden is van andere bastaarden, zoals de bastaard Talingen.

De bastaard uit Berlijn-Reinickendorf met boven en onder een foto van zijn ouders ter vergelijking.

De spiegel is groen of groenblauw bij deze bastaard, met een paar overwegend witte vanen. De punten van de grote vleugeldekveren zijn zwart, en van de kleinere dekveren rood of zwart. Het speculum is duidelijk een gemiddelde van de beide ouders.

De kleur en tekening van het speculum van de Wilde eend (l), de Krakeend (r) en hun bastaard (m); deze tekening is gemaakt aan de hand van vleugelfoto's van 3 verschillende Brewer's eenden, geschoten op verschillende locaties in de USA.

Het speculum van de opgezette eend van het Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis in Leiden. Vanwege de invalshoek van het licht is de groene weerschijn hier niet zichtbaar, waardoor het speculum geheel zwart lijkt.

Deze bastaardeenden hebben dan wel een overwegend grijsachtig lichaam, maar de koptekening kan heel erg variëren. In de meeste gevallen heeft de kop van de 'Brewer's eend' een groen- of paarsachtige weerschijn. Daarbij hebben ze meestal ook roodachtig bruine of okergele vlek op de wangen, de ene keer groter dan de andere keer en vaak begrensd met een donkere rand, zoals u dat kunt zien bij de bastaardeend uit Essex (foto hieronder) en bij de opgezette vogel uit het Naturalis Museum. De wangvlek kan ook fijne zwarte kleurpatjes hebben, zoals de bastaardeend uit Chemnitz, Duitsland. De bovenkant van de kop is meestal roodbruin, maar kan ook zwartachtig zijn. De snavel is bij de meeste bastaarden uit de ze kruising deels zwart en deels oranje of geel.

Koptekening van een bastaard van Wilde eend x Krakeend uit Essex, Engeland; de opgezette eend van het Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis in Leiden en de bastaard uit Berlin-Reinickendorf.

Maar hoe heeft deze bastaard zijn specifieke naam 'Brewer's Eend' gekregen?

In het begin van de 19de eeuw beschreef de beroemde Amerikaanse ornitholoog John James Audubon een nieuw soort grondeend, die hij slechts één keer gezien had bij Lake Barataria in Louisiana in februari 1822. Hij vernoemde deze eend naar een vriend, de ornitholoog Thomas M. Brewer uit Boston. Het was destijds het enige exemplaar wat gezien was en ondanks al zijn inspanningen lukte het Audubon niet om nog zo'n eend te vinden.

In de beschrijving noteerde Audubon: "...In vorm en afmetingen is deze eend vrij veel op de Wilde eend, met als verschil dat de snavel belangrijk smaller is, dat de gekrulde veren in de staart ontbreken, dat de poten grauwgeel zijn in plaats van oranje-rood, dat de spiegelgroener en minder glanzend is, zonder de witte zoompjes van de Wilde eend, en dat hij een grote lichtrode vlek heeft aan de zijkant van de kop. Misschien is het zomaar een toevallige variant, of een bastaard van Wilde eend en een ander soort, misschien de Krakeend, want daar zie ik ook nogal wat gelijkenis mee..."

Dit geeft wel aan dat Audubon zelf al zijn twijfels had over de afstamming van de eend, toen hij die beschreef als een nieuw soort in 1843. Zijn tekening van het dier toont een eend die in meerdere opzichten een tussenvorm is van de twee oudersoorten. Later werd duidelijk dat Audubon's twijfels gegrond waren en dat de Brewer's Eend echt een bastaard was van de Wilde eend en de Krakeend. Honderd jaar na de beschrijving van Audubon, schrijft Kortright (1943) in zijn boek "Ducks, Geese and Swans of North America" dat de 'Brewer's duck' een bekende bastaard is van de Krakeend x Wilde eend.

Audubon en Kortright wisten echter geen van beiden in hoeveel variaties deze bastaarden kunnen voorkomen, vooral wat betreft de kopaftekening. Juist daarom is deze eend zo moeilijk te identificeren, temeer daar hij ook veel kan lijken op bastaarden uit andere combinaties, zoals Krakeend x taling en Wilde eend x taling. Dan zijn de afmeting van de eend en de vleugeltekening van belang, zoals ik eerder in dit artikel al opmerkte.

Twee extremiteiten in kopaftekening: de bastaardeend uit Chemnitz, Duitsland en de bastaardeend uit Essex, Engeland, gefotografeerd onder een andere lichtval en zodoende met een totaal anders uitzijnde koptekening/kleur dan in de vorige foto van de betreffende eend.

Met dank aan: Andreas Belz, Dave Appleton, Hein van Grouw en Naturalis Nationaal Natuurhistorisch Museum Leiden, Jan Hein, Ralf Busch en Wieland Heim, voor de toestemming om hun foto's te gebruiken bij dit artikel.

Copyright ©2009 Aviculture-Europe. All rights reserved by VBC